

רע"פ 8875/13 - גבריאל ביטון נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 8875/13

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: גבריאל ביטון

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, מיום 28.11.2013, בעפ"ת 57827-10-13, שניתן על-ידי כב' השופט ר' בן-יוסף

בשם המבקש: עו"ד דוד גולן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית-המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט ר' בן-יוסף), בעפ"ת 57827-10-13, מיום 28.11.2013. בפסק דינו, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית המשפט השלום לתעבורה בתל אביב-יפו (כב' השופט י' צימרמן), בפ"ל 56-07-11, מיום 13.10.2013.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום במסגרתו יוחסו לו העבירות הבאות: נהיגה בשכרות, לפי סעיף 62(3) בקשר

עמוד 1

עם סעיף 39א וסעיף 38(1) לפקודת התעבורה [נוסח חדש]; ונהיגה ברכב ללא פוליסת ביטוח בת תוקף, לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

3. מעובדות כתב האישום עולה, כי ביום 7.4.2011, בשעה 14:40, או בסמוך לכך, נהג המבקש ברכב ברחוב מחרוזת, בתל אביב, וזאת, לאחר שקודם לכן, הוא "נצפה נכנס ויוצא מתחנת סמים פרדס אבו סייף". עוד נטען בכתב האישום, כי המבקש נהג ברכב בהיותו שיכור ושעה שהיה תחת השפעת סמים; כי הוא סירב למסור דגימת שתן למטרת בדיקת שכרות, וכי הוא נהג ללא ביטוח בר תוקף.

4. ביום 17.3.2013, לאחר שהמבקש חזר בו מכפירתו, הרשיע אותו בית משפט השלום לתעבורה (להלן: בית המשפט לתעבורה), על סמך הודאתו, בעבירות אשר יוחסו לו בכתב האישום.

5. באותו מעמד הורה בית המשפט על עריכתו של תסקיר על-ידי שירות המבחן, בעניינו של המשיב. מהתסקיר מצטיירת דמותו של המבקש, כאדם המכור לסמים במשך רוב חייו הבוגרים, ומתוארים בו, ניסיונות הגמילה האחרונים שעבר, ואשר לא צלחו. עולה מן התסקיר, כי לאחר שלב של גמילה פיזית מוצלחת ב"אישפוזית 'הדרך'", התקבל המבקש לתוכנית טיפולית בת 9 חודשים ב"קהילת 'הדרך'", אולם מקץ תקופה של כחודש וחצי בלבד, החליט הצוות המקצועי על סיום השתתפותו של המבקש בתוכנית, וזאת עקב קשיים שהתגלעו, הן בקבלת מרותם של אנשי הסגל המקצועי, והן בהשתלבות חברתית עם יתר המטופלים. בהקשר זה צוין, כי המבקש "הפגין התנגדות לטיפול ונהג בדפוסי התנהגות עברייניים", וכי בשיחות שנערכו עמו לאחר הפסקת הטיפול, התקשה המבקש לטול אחריות לכישלונו להתמיד בתוכנית ולהישמע לכלליה, ותלה את התנהגותו בגילו ובמצבו הבריאותי.

לאחר פליטתו מהתוכנית ב"קהילת 'הדרך'", יזם המבקש התקשרות עם היחידה העירונית לטיפול בנפגעי סמים בחולון, והחל בתהליך שיקומי בחסותה. ברם, גם עניין זה לא האריך ימים, באשר המבקש הפר את החוזה הטיפולי שנערך עמו, ובכלל זה, החמיץ שיחות שנקבעו לו; החסיר בדיקות שתן; ובבדיקתו האחרונה, שצוין כי הייתה גבולית, התעוררו חשדות לגבי קיומם של שרידי הרואין וסובוטקס (תחליף סם). לפיכך, הופסקה השתתפותו של המבקש גם במסגרת זו. את החלטתו לגבי הפסקת ההשתתפות, נימק הצוות הטיפולי, בכך שמהתנהלותו של המבקש ניבטו "חוסר רצינות, אחריות, [ו]העדר יכולת להתבוננות עצמית ביקורתית".

בשיחה שנערכה עם המבקש לגבי האירוע מושא הבקשה, ניכרה, פעם נוספת, חוסר-יכולתו לקבל אחריות על מעשיו. בנוסף לכך, לאחר כישלון הטיפול במסגרת היחידה העירונית בחולון, לא הביע המבקש נכונות להשתלב במסגרת שיקומית חלופית.

חרף תוצאותיהן הנקיות מסמים, של 5 הבדיקות האחרונות שביצע המבקש (החל מיוני 2013), לא מצא שירות המבחן ליתן המלצה טיפולית בעניינו של המבקש. זאת, לאור התרשמותו "ממצב מדאיג של אדם המתקשה לקחת אחריות על חייו והתנהלותו, אינו מגלה תובנה לסיכון הקיים במצבו ומתקשה לשמור על ניקיון מסמים לאורך זמן [...] נעדר מוטיבציה פנימית, כוחות ומסוגלות בעיתוי הנוכחי להשתלב בהליך שיקומי". לאור זאת, סבר שירות המבחן, כי

נשקף מן המבקש "סיכון משמעותי להישנות עבירות בעתיד", ולפיכך המליץ על פסילת רישונו לתקופה ארוכה "ככל שניתן".

6. בגזר דינו, מיום 13.10.2013, נתן בית המשפט לתעבורה את דעתו לחומרתה הרבה של עבירת הנהיגה בשכרות, ועל הסכנה היתרה הגלומה בה לשלומם של המשתמשים בדרך. עוד עמד בית המשפט על כך, שהן עברו התעבורתי של המבקש והן עברו הפלילי מכבידים, וציין כי גיליון הרשעותיו של המבקש מחזיק 55 הרשעות תעבורתיות, לרבות בעבירות אשר "מגלות סיכון לעוברי הדרך". עוד נאמר בהקשר זה, כי המבקש ביצע את העבירות מושא כתב האישום, על-אף שעמד נגדו עונש מאסר מותנה של 7 חודשי מאסר, שהינו בר-הפעלה במקרה דנן, ואשר הושת עליו עקב הרשעה קודמת בגין נהיגה תחת השפעת סמים (תיק 1166/07 בימ"ש לתעבורה ברמלה). ללמדך, כי המבקש אינו מפנים את חומרת מעשיו ואת השלכותיהם.

בית המשפט תיאר את התסקיר שנערך בעניינו של המבקש וסבר, כי התרשמותו השלילית של שירות המבחן; סירובו ליתן המלצה טיפולית; והמלצתו בדבר פסילת רישונו של המבקש, מדברים בעד עצמם, שכן ידוע כי שירות המבחן "עושה כל שביכולתו לשם חיפוש נקודות זכות אצל נאשמים הבאים בשעריו". בהקשר זה, ציין בית המשפט, כי אמנם נכונה טענת המבקש, כי בעת עריכת התסקיר, לא היה שירות המבחן מודע לקיומו של עונש המאסר על תנאי, בן שבעת החודשים, שנזכר לעיל, ברם אין בעניין זה כדי לסייע למבקש. אדרבא, ביצוע העבירות נוכח קיומו של העונש המותנה, אך מאשש ומקנה משנה תוקף למסקנות שירות המבחן בדבר מסוכנותו של המבקש.

לבסוף, ציין בית המשפט, כי אין כל מקום להורות על הארכת תוקפו של עונש המאסר המותנה בעניינו של המבקש, וראוי להפעילו במצטבר להשתת עונש מאסר נוסף. עם זאת, החליט בית המשפט לתעבורה להמנע מכך, בשל נסיבות חייו הקשות של המבקש.

לאור זאת, נגזרו על המבקש העונשים הבאים: 7 חודשי מאסר לריצוי בפועל; הופעל עונש מאסר מותנה בן 7 חודשים (מתיק 1167/07), בחופף לעונש המאסר שהוטל; פסילת רישונו נהיגה, למשך 36 חודשים, בניכוי 30 ימי הפסילה המינהלית; ו-10 חודשי מאסר על תנאי, לתקופה של 3 שנים, לבל יעבור המבקש עבירה של נהיגה בזמן פסילה, או עבירת נהיגה ללא רישונו נהיגה תקף, או עבירה שעניינה נהיגה בשכרות. כמו-כן, הורה בית המשפט על עיכוב יציאתו מהארץ של המבקש, עד לתחילת ריצוי מאסרו.

7. המבקש הגיש ערעור על גזר דינו של בית המשפט לתעבורה, לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו. ביום 28.11.2013, נדחה ערעור זה. בפסק דינו אישר בית המשפט המחוזי את גזר דינה של הערכאה הדיונית. בית המשפט המחוזי לא ראה כל פגם בסירובו של בית המשפט לתעבורה להורות על עריכת תסקיר נוסף בעניינו של המבקש, אך משום ששירות המבחן לא היה מודע לכך שעונש מותנה מרחף מעל ראשו של המבקש. לפיכך, ומכיוון שממילא נמצא העונש אשר הוטל על המבקש כ"קל מאוד", נדחה הערעור.

הבקשה לרשות ערעור

8. ביום 30.11.2013, הגיש המבקש, באמצעות בא-כוחו עו"ד דוד גולן, את בקשת רשות הערעור המונחת לפניי. המבקש משליך את עיקר יתרונו על החלטתו של בית המשפט לתעבורה, שלא להורות על הגשת תסקיר משלים בעניינו. לטענת המבקש "אין לנו לנטוע מסמרות כי במקרה בו שירות המבחן היה מודע לעובדה כי כנגד המבקש תלוי מאסר מותנה הרי שבאודאי היה נוטה להחמיר את חוות דעתו". לפיכך, ולנוכח מעמדו הרם של שיקול השיקום, כך לטענתו של המבקש, במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), התבקשתי להעניק לו רשות ערעור.

דיון והכרעה

9. לאחר עיון בבקשה ובצירופותיה נחה דעתי כי היא אינה מגלה כל עילה המצדיקה רשות ערעור "בגלגול שלישי", ועל-כן דינה להידחות.

הלכה שהכתה שורשים בפסיקתנו היא כי רשות ערעור בפני בית משפט זה, שמורה אך למקרים מיוחדים המעוררים שאלה משפטית נכבדה או סוגיה ציבורית כבדת משקל, החורגת מעניינם של הצדדים לבקשה, ובמקרים בהם מתגלה אי-צדק או חשש כי למבקש נגרם עיוות דין (רע"פ 7982/13 שגן נ' מדינת ישראל (6.1.2013); רע"פ 4919/13 פלוני נ' מדינת ישראל (31.12.2013); רע"פ 7042/13 סולטאן נ' מדינת ישראל (26.12.2013)).

ניכר בבקשה, כי היא נוגעת לענייני הפרטי של המבקש, ולו בלבד. ניסיונותיו של בא-כוחו של המבקש, לקשור את הבקשה לנושא של שיקולי השיקום באספקלריית תיקון 113 לחוק העונשין, אינם מביאים לכל מסקנה אחרת. לפיכך, מטעם זה לבדו, דין הבקשה להידחות.

למעלה מן הצורך אתייחס בקצרה לעניין הבקשה לקבלת תסקיר משלים. כפי שהובהר, לא פעם, "האמור בתסקיר המבחן הינו בגדר המלצה שבית המשפט אינו מחויב לקבלה" (בש"פ 7999/12 ג'רבי נ' מדינת ישראל (2.12.2012), פסקה 14, וראו גם, רע"פ 5212/13 אדינה שמעון נ' מדינת ישראל (29.8.2013); רע"פ 7389/13 טייטלבוים נ' מדינת ישראל (17.12.2013)). ועוד נקבע כי, ככלל, דחיית בקשה לקבלת תסקיר לא תשמש עילה למתן רשות ערעור (ראו: רע"פ 4179/13 צוקרן נ' מדינת ישראל (20.8.2013); רע"פ 1810/13 פינטו נ' מדינת ישראל (20.3.2013); רע"פ 4600/12 יאשייב נ' מדינת ישראל (13.6.2012)). לאור האמור, גם אם צודק המבקש בטענתו, כי אפשר שתסקיר משלים בעניינו היה מטיב עמו - ואינני סבור כך, כפי שיובהר להלן - הרי שבית המשפט לתעבורה, לא היה כבול ומחויב להמלצה מעין זו.

יתרה מזאת, ניתן לראות בנקל, כי דווקא במקרה דנן תסקיר נוסף, לא-זו-בלבד, שלא היה מסייע למבקש, אלא שיש להניח כי היה מרע את מצבו. שהרי, לו היה שירות המבחן מודע לקיומו של עונש המאסר המותנה אשר היה תלוי ועומד נגד המבקש, היה הדבר, כך יש להניח, מחזק את מסקנתו בנוגע למסוכנות הרבה הנשקפת מהמבקש. על-כן, הדעת נותנת, כי חוות דעתו השלילית ביותר, של שירות המבחן, כפי שפורט לעיל, לא הייתה משתפרת בעקבות מידע זה, ולא היתה ניתנת המלצה להאריך את תוקפו של עונש המאסר המותנה, חלף הפעלתו.

אשר לחומרת העונש, מצאתי, כי בנסיבות העניין גזר דינו המבקש אינו חורג כלל, ממדיניות הענישה הראויה והמקובלת בעבירות דומות, והוא אף נוטה לקולא (רע"פ 7964/13 רובינשטיין נ' מדינת ישראל (31.12.2013); רע"פ 7297/13 הואש נ' הועדה המקומית לתכנון ולבניה 'גליל מרכזי' (17.12.2013); רע"פ 7297/13 פשקוב נ' מדינת ישראל (8.12.2013)). כפי שציינתי בעבר, והנני נאלץ, לא אחת, לחזור ולומר זאת שוב:

"נהיגה בשכרות הינה אחת מן הסיבות המרכזיות לגרימתן של תאונות דרכים, דבר המסכן את שלום הציבור ופוגע בביטחונו. אשר על כן, מדיניות הענישה בעבירות אלה, מחייבת את בית המשפט לנהוג ביד קשה בנהגים שיכורים..." (רע"פ 2829/13 מור מוריאל נ' מדינת ישראל (29.4.2013); וכן: רע"פ 7042/13 סולטאן נ' מדינת ישראל (26.12.2013); רע"פ 7002/13 פשקוב נ' מדינת ישראל (8.12.2013); רע"פ 5314/13 בלוך נ' מדינת ישראל (3.10.2013)).

דברים אלו נכונים ביתר שאת בעניינו של המבקש, וזאת עקב עברו התעבורתי המכביד ביותר, כמפורט לעיל; העובדה כי הוא ביצע את העבירות החמורות בהן הורשע, חרף קיומו של עונש מאסר מותנה שריחף מעליו; ונסיבות ביצוע העבירות, קרי - נהיגה תחת השפעת סמים וסירוב לבדיקת שכרות.

10. אשר-על-כן, ומשלא מצאתי כי קיימת עילה לדון בעניינו של המבקש במסגרת הליך שיפוטי נוסף, הנני דוחה את הבקשה למתן רשות ערעור.

ניתנה היום, י"א בשבט התשע"ד (12.1.2014).

שׁוֹפֵט